

Kiadóhivatal:
Molnár-féle nyomda r.-t., Kaszinó
bazár.
Az előfizetési pénzek és hirdetések
ide küldendők.
Hirdetések
legjutányosabb számítással, díj-
szabás szerint
Megjelenik minden szombaton.

KÖZÉRDEK

Szerkesztőség:
Bezerédj István-utca 5. szám.
Ide küldendők a lapot ér-
deklő összes közlemények.
Előfizetés:
egész évre 10 kor., félévre 5 kor.
negyedévre 2 kor. 50 fill.
Néptanítóknak,
ha az előfizetést egész évre előre
beküldik, 5 kor.

TOLNAVÁRMEGYE TARSADALMI, KÖZIGAZGATÁSI ÉS KÖZGAZDASÁGI ÉRDEKEIT KÉPVISELŐ HETILAP.

AZ ORSZÁGOS M. KIR. SELYEMTENYESZTÉSI FELÜGYELŐSÉG HIVATALOS LAPJA.

Belmunkatárs: JÁROSITS KÁROLY.

Felölős szerkesztő: BODNÁR ISTVÁN.

Egyes szám ára 20 fillér.

Az alispán időszi jelentése.

Az alispán időszi jelentése fekszik előttünk. Ez a quart alakú, 20 nyomtatott oldalra terjedő füzet nagyobb igénnyel lép fel, mint a megszokott sablonok szerint »össze üttetni« szokott hasonló hivatalos irás, nemcsak terjedelménél, de belső tartalmasságánál fogva is mintegy számot tarthat rá, hogy vele tüzetesebben foglalkozunk, utmutatásait megszivleljük, rajtuk okuljunk s úgy cselekedjünk, amint cselekednünk kell. Az alispán egész kultur-képét megrajzolja vármegyénk mai közállapotának. Itt-ott széles ecsetvonásokkal dolgozik, másutt, ahol szükségét látja, részletező, majdnem pepecselő aprólékosággal, de mindenképpen hű, biztos megfigyeléssel s a közügyek határtalan szeretetével.

A jelentés minden egyes sorából kiérzik a vármegye javát előmozdítani célzó törekvés, a komoly elhatározás, a férfias tett vágy. Az alispán nem dicsekszik, hogy ezt tettem vagy teszem; de igenis ösztönöz, sarkal, buzdít, hogy ezt, vagy azt tegyék meg. A maga meztelenségében rámutat bizonyos szomorú igazságokra, de mint a jó orvos kijelöli mindjárt a gyógyító szereket is, amelyek alkalmazása esetén a biztos gyógyulás várható.

Szóval ez a nagyobb szabásúnak méltán mondható jelentés minden tekintetben szeleesebb körü érdeklődésre és elismerésre tarthat számot, éppen ezért az alábbiakban rövid kivonathban megkíséreljük ismertetni annak legalább a tartalmát, vagy inkább egyes részleteit.

Az egyke rendszer.

Az alispán jelentése elején örömmel konstatálja a közrend és közbiztonság kielégítő voltát. Csupán csak Pálfa és Sióagárd ellen van kifogása, hol napi renden a virtuskodás, mely az életbiztonságot ugyszólván, állandóan veszélyezteti. Ez ellen a muló baj ellen azonban van hathatós orvosság: a törvény szigora s jó erkölcsi nevelés, de van itt a vármegye területén egy valóságos nemzetsorvasztó betegség, amely ellen eddigelé, minden szép szó, sőt büntető fellépés sikertelennek bizonyult. Ez az úgy nevezett egyke rendszer, melyről az alispán a következőképen emlékezik meg:

Ha meggondoljuk, hogy az állam erejének értékmérője a népesség száma, e számnak növekedése, vagy csökkenése pedig a népmozgalom két főtenyezőjétől a természetes népszaporodástól s a vándorlásoktól függ, akkor szem előtt tartva azt a nagy erővesztést, melyet a kivándorlás folytán amugy is szenvedtünk, a maga szomorú jelentőségének egész nagyságában áll előttünk az »egyke« rendszer és annak végzetes hatása. Nem egyéb az, mint a »magyar nemzeti állam« megerősödésének alattomban pusztító, legveszedelmesebb ellensége! Államérdek szempontjából is hazafias kötelességünk lenne tehát vele szemben újból és újból felvenni a küzdelmet s elkövetni mindent, hogy az erősoradásnak ezt a végzetes folyamatát megakasszuk és megszüntessük, de még sokkalta szentebb kötelességünkké válik ez, ha a kérdést egyenesen magyar nemzeti szempontból tesszük megfigyelés tárgyává.

A legutóbbi népszámlálás adatai szerint az összes népességnek a szorosán vett Magyarország területén 15.38%-a, a magyar birodalom területén pedig — tehát Horváth-Szlavonországok hozzászámításával — csak 45.40%-a magyar anyanyelvű. A magyar szent korona területén tehát az összes népességnek 54.60%-a nem magyar anyanyelvű! Ha már most nem tévesztjük szem elől, hogy az »egyke«-rendszer, fajmagyar vidékeink átkos sajátsága, hogy tehát míg a nemzetiségek lakta vidékeken a

természetes szaporodásnak mi sem áll utjában, addig magyar vidékeinken ez az elvetemült népszokás éppen a magyar faj szaporodásának, sőt vidékenként e faj fennmaradásának emel mestereséges gátakat, lehetetlen a szomorú eredményt előre nem látnunk, mely szerint a két tényező közül az egyiknek folytonos szaporodása s a másiknak szüntelen mestereséges csökentése következtében az erőviszonyok reánk nézve, az ezer év óta fennálló magyar nemzeti államra nézve, mind rosszabbra fordulnak.

Azt hiszem — különösen a mostani nemzetközi események és jelenségek idejében — merőben felesleges munkát végeznék, ha azzal a prespektívával foglalkoznánk, melyet a bennünket körülfogó szlávgyűrű terjeszkedésének útját, a magyar faj pusztításával egyengető, hazaellelőnes »egyke« rendszer nemzetrontó hatása, a jövőt illetőleg a szemünk elé tár. De meg vagyok róla győződve, hogy maga az a tény, hogy ez a rendszer a magyar elemet a mi vármegyénk területén is tizedeli, megérleli a Tek. Törvényhatósági Bizottságban is azt a parancsoló szükségérzetet, hogy ez ellen tennünk kell! Az »egyke« rendszerrel szemben eddig elszenvedett kudarc nem menthet fel bennünket azon kötelesség alól, hogy a kiirtására alkalmas eszközöket mielőbb felkutassuk, s ezek birtokában teljes eréllyel és elszántsággal szembe álljunk vele!

Az alispán ezután egy 15 tagú bizottság kiküldését javasolja, amelyet ő, az arra hivatott társadalmi tényezőkkel kiegészíthessen.

E bizottság tüzetesen tanulmányozza majd a kérdést, adatokat gyűjt, tárgyal a teendő intézkedésekről.

Vajha sikere lenne a most meginduló akciónak. A nemzet számbeli szaporodása egyik fontos feltétele a magyar nemzet hegemoniájának és fennmaradásának. Minden egyes megszületni nem engedett gyermek pedig egy-egy betű ama szomorú sírfeliratban, amely egykor a magyar nemzet önmaga által ásott sirja fellett hirdetni fogja egy nagyra hivatott nép erkölcsi romlását s ennek következtében pusztulását és vég megsemmisülését.

TÁRCA.

Beteg van a háznál . . .

*Csendesen járjatok . . . Beteg van a háznál.
Olyan a szegény, mint a reszkető madár;
Minden zajra, neszre felriadna, félne . . .
— Csendesen járjatok, zajtalanul lépve.*

*Halkan beszéljétek . . . A hangos szó bántja.
Fáradt teste, lelke a nyugalmat várja;
A csattogó beszéd fájdalomra szólna . . .
— Halkan beszéljétek, csendesen suttogva.*

*Aztán kulcsoljátok kezeitek imára,
Kérjétek jobbulást betegünk számára —
Ki bennünket olyan igazán szeretett,
Te jó Isten, ugy-e, beteg az nem lehet? . . .*

*Ugy-e meggyógyítod? . . . Ugy-e nem ha-
gyod el? . . .*

*Letöröld könnyeink jóságos kezéddel . . .
Visszaadod nekünk, akit úgy szeretünk . . .
— Gyógyítsd meg, gyógyítsd, hatalmas Istenünk!*

CSEPLŐ ISTVÁN.

A boldogság ára.

A virágfakadás idején, fényben, napsugárban egy férfi és egy asszony ült a nyiló akácok alatt.

— A felhők között áttört a napsugár és egészen elöntött a fény — szólt az asszony, mialatt férje redős homlokát simogatta. A tavasz virulását a napsugár okozta. A boldogság egyetlen sugara is — egy egész tavaszt hozott. Mert a boldogság érzésében az örök derű sugarai lakoznak.

A férfi pedig ezalatt hallgatott. Az élet gondja gyötörte, melyről az asszony nem tudott. Aztán újra megszólalt az asszony.

— A boldogságot ingyen kapjuk. Észrevétlenül reánk sűt a nap és napfényben járunk. A boldogságnak nincsen ára.

— A boldogságnak nagy ára van, válaszolta a férfi, mialatt egy hervadt virágot tartott a kezében. A boldogság érzéseiben a bánat, a szomorúság árnyai lakoznak. Nagy terhet, nagy gondot okoz annak, kinek örömeit adja. A bánat, a gond sziklái borította rám.

És az asszony nem értette szavait, magyarázatot kért tőle.

— Megmagyarázom mondotta. Egy történetet beszélek el a boldogságról. Volt egyszer egy rajongó lelkű ifju, ki a magányba vágyott a nagyváros zajából. Valahol az erdők között kunyhót épített magának. És minden fájdalma, szegénysége, gondja örömmé változott. Kunyhójához ember közel nem járt, hogy boldogságát

megrabolja. Boldogsága verőfényes napjaiban pedig virágokat ültetett. A kunyhó is alig látszott a virágerdőben. Mikor egyszer a virágerdőben illattól, boldogságtól mámorosan egy lányomot vett észre a rózsák között — leült melléje, a távolba nézett és egy másik lényről álmodott. Valami bűbajos érzés ébredt a szíve mélyén ama lányomtól. Ugy érezte azután, hogy valaki várja. Valahol messze a világban él egy lény, ki rá gondol, őt keresi az emberek között. Valaki hívja, várja. És nem volt többé maradása. El keli mennie, hogy megtalálja. Meg kell hogy ossza vele boldogságát, hogy boldog maradhasson. És elhagyja érte mindenét, bár nem ismerte, nem látta. Aztán ragyogó bálteremben, zajban, vigalomban — egy ünnepelet nővel találkozott. Maga volt a szépség, mely szenvedélyt gyújt a szívekben. A rajongó lelkű ifju azt hitte, hogy ama másik lényt megtalálta. És annak adta a szívét, hogy szívébe fogadja. Megosztotta vele boldogságát, hogy boldog maradhasson. A szépek szépe is ugy tett. És szívével olyan álmokat, vágyakat ébresztett benne, amelyek összegezték a szívét lassan-lassan. Kifosztotta szívét, mikor szívébe fogadta.

És mondá ekkor a ifju szerelmének:

A férfi és nő egymás boldogságának a fenntartója. Az asszony lesz az oka, hogyha elveszítjük. A férfi pedig annak az oka, hogy meg nem találjuk. Én elveszítettem te miattad, te meg nem találod én miattam.

Aztán kifosztott szívvel, sötét szándékkal

**A szakályi csoda.
A közigazgatás menete.
Ka'ona beszámoló.**

A közállapot ismertetése közben az alispán megemlékezik az úgy nevezett *szakályi csodáról*. Több oldalról tették nála lépések az iránt, hogy az ottani bucsujárás jellegével bíró népcsoportosulásokat karhatalmi erővel akadályozza meg. Az alispán azonban az egész mozgalmat, annak visszafejlesztését a hitelet terére tartozónak ítélte s mindenestre érdekes felfogásról tanuskodó nyilatkozata szerint, az erőszak alkalmazásától tartózkodott, mert a *jobb meggyőződésre térítés eszköze erőszak soha nem lehet* s *egy, esetleg emberáldozatokkal is járó erőszakos elnyomás csak hosszabb életet biztosított volna ennek a minden valószínűség szerint magától is visszafejlődő alaptalan babonás hiedelemnek.*

Beszámol ezután az alispán a tisztikarban történt változásokról, áthelyezésekről s jelentése szerint a veszprémi hadgyakorlatok alkalmával a vármegyében összesen körülbelül 50 ezer katonát elszállásolva, Legtöbb katonát Dunaföldváron (8000) és Pakson (7000).

A gyónki járási székhely kérdése

A gyónki székhely kérdéséről így szól az alispán: »Vármegyei közéletünk érdeklődése a gyónki székhely-kérdés iránt sokkal szélesebb alapokon és sokkal intenzívebben megnyilatkozott, de meg Gyónk községnek és az ottani érdekeltségnek e kérdésben tanúsított példás áldozat-készsége is sokkal több figyelmet és méltánylást érdemel, sem hogy ezt az ügyet a közönyösség látszata nélkül, egyszerűen hallgatással mellőzhetném.« Szerinte: »A miniszteri rendelet e kérdés érdemi részében döntést tulajdonképpen nem tartalmaz, az ügynek tehát sem győzelmét, sem bukását nem jelenti s amennyiben időközben más komplikációk közbe nem jönnek, eredményére nézve nem több, mint a végleges elintézésnek némi késleltetése, bizonyos időre való kitolódása.«

A vármegyei határozatot megsemmisítő miniszteri rendeletet egyébként megfelelő eljárás végett kiadta a községnek.

A vármegye pénzügyei, pótdadók.

A vármegye alispánja ezután tüzetesen beszámol a vármegyei közalapok állásáról. A szeptember végi zárlat szerint van készpénzben: 139,764-64, különféle betétekben 2.757,60 K 40 f., magán kötvényekben 42,887-42, aranyezüstben 12,495-58. Ezen összegekben a gyámpénztár állaga benn nem foglaltatik. A pótdadó hátralék 106,192-99 fillér, mely az éppen most folyó befizetések folytán az év végére természetesen apadni fog.

Községi költségvetések, számadások, legnagyobb és legkisebb pótdadó.

A vármegyei községek költségvetései *Szakály, Döbrököz, Pálfa* kivételével mind jóvá ha-

gyattak. Az 1907. évi számadások az illetékes főszolgabírói hivatalokban vannak számszaki felülbizárlás céljából.

Legtöbb a pótdója Kovácsi községnek 145%, Alsónánának 122%. De van szepen Dombóvárnak (82%), Paksnak (76%) és sok más községnek is. Legkisebb pótdója van Fürgednek (7%) és Uj-Dombóvárnak (10%).

**A szegény-ügy.
Gyermekmenhelyet Szekszárdnak!**

A gondos, minden részében nagy szakértelemmel és közigazgatási érzékkel szerkesztett jelentés ezután reáter a szegény-ügyre, erre a mindnyájunkat közelről érdeklő nagyfontosságú, égető kérdésre. Az alispán közsegenként kimutatja azokat a nem is jelenlétkelteni összegeket, amelyek a községek évi költségvetését évről-évre olyan súlyosan megterhelik. Alig van községünk, melynek hatóságilag elhagyottá nyilvánított gyermeke gondozás alatt ne lenne s mivel az elhagyottak száma évről-évre növekszik, ennek a kérdésnek megoldása a napirendről többé le nem vehető. Mivel pedig az 1901. évi VIII. törvények első szakasza értelmében »az állami gyermekmenhelyek rendszerint oly helyeken állítanak fel, hol bábaintézet van és a hol a gyermekmenhely életképes működését a helyi társadalom emberbaráti tevékenysége megfelelően biztosítja«, az alispán ily gyermekmenhely felállítására Szekszárdot tartja alkalmasnak, mint a hol meg van a törvényben megkívánt bábaképző intézmény s a hol a társadalom emberbaráti célok iránt való lelkesedésének és áldozatkészségének a multban is számtalan példáját szolgáltatta már. Ami a felállítás-hoz szükséges összeget illeti, erre nézve kijelöli a vármegye gyámpénztári tartalékalapjának a hét even felüli elhagyott gyermekek gondozására fordítandó, eddig meg le nem kötött jövedelmét. Ez az összeg valószínűség szerint fedezi az összes szükségletet, így a községek jelentős teherrel szabadulnak, miért is indítványozza: mondja ki a Törvényhatósági Bizottság, hogy a szóban forgó gyámpénztári jövedelem felajánlása mellett egy Szekszárdon létesítendő állami gyermekmenhely felállítása érdekében a m. kir. Belügyminiszteriummal a tárgyalásokat megkezdi s az ez irányban szükséges kezdeményező lépéseket megteszi.

Azt hisszük, hogy a felvetett nemes emberbaráti eszmét, amely ezen felül nagy anyagi megterheléstől való szabadulást is jelent, mindenki a legnagyobb örömmel üdvözli s a legközelebbi jövőben már ismét gazdagszik Szekszárd egy szép célú emberbaráti intézménnyel.

A kivándorlás.

Utlevel a folyó évi július, augusztus, szeptember és októberben összesen 800 adatott ki. Ebből Amerikába 237, Németországba 536, a

Balkán államokba 27. A kivándorlás tehát az előző évekhez képest nagymértékben csökkent.

A közegészségügy.

A közegészségi állapot általában kedvező volt. A kolera elleni legszigorúbb óvintézkedések megtették. A tüdővész jelentékeny számu áldozatokat szed, de a halandóság nem éri el az országos halandósági átlagot. Az alkoholizmus káros hatása aggasztó mérveket nem öltött.

Az állategészségügy.

Az állategészségügy az év elmúlt részében egészben véve nem volt kedvező. Főleg a a lépfene és sertés betegségek okoztak súlyos károkat. Intézkedések tettek a szükséges közbiztonság felállítására végett. Több helyeken kör közbiztonság rendszere lép életbe.

Közüti építkezések.

A törvényhatósági közutak hossza ezidő szerint 559.050 km., amelyből jelenleg már 280.364 km. kiépített, 278.686 km. pedig még kiépítetlen.

Az 1907. év folyamán egy a házi kezelésben, mint vállalati uton megkezdett utépítkezési munkálatok az egész évben folyamatban voltak s dacára a közszállítással járó s egyéb sok más nehézségnek, teljesen be is fejeztettek.

Az összes beruházási utépítkezéseknek az 1909. évvel mind meg kellett volna kezdődniök, de részben az ex-lex állapot miatt, részben mivel a m. kir. államvasutak a szükséges kö- és kavicsmennyiséget a kellő határidőre soha sem tudták kiszállítani, az építkezések keresztülvitele az eredeti tervnél lassabban megy, úgy, hogy így legfeljebb másfél évi késedelemmel lesznek csak befejezhetőek.

Takarmányinség, állatkivitel.

A mint annak idején részletesen megirtuk, a vármegye alispánja a gazdasági egyelet előkevel minden intézkedést megtett a takarmányhiánynak lehető enyhítésére. Összeíratta a szükségletet s gondoskodás történt az erőtakarmany szétosztásáról.

A vármegye területéről éppen, a takarmányinség miatt megindult állatkivitel nem öltött nagyobb mérveket. Hogy azonban vármegyénk állattenyésztése nagyobb károsodást nem szenvedett, ez az alispáni jelentés szerint nem a kormány akciójának, — amely elkésett, mint inkább az augusztusi esőzések megjavult termésalkotásoknak köszönhető. Összesen 2635 db szarvasmarhát vittek ki. Az állatszaporulat így is 6097 db.

A szüret, borértékesítés.

Megemlékezik ezután a jelentés az idei bő termésről s a lehető legrosszabb borértékesítési viszonyokról. A boritaladó eltörlése ügyében vármegyénkben több helyen népgyűléseket tartottak. Az eltörlésre azonban nem sok a kilátás. A pénzügyminiszter egy nála járt költséghoz intézett válaszában teljesen elutasító álláspontra helyezkedett, a borértékesítés javítása érdekében azonban bizonyos intézkedések tervbevétele helyezte kilátásba. Az alispán tekintettel arra a súlyos veszteségre és nagy károsodásra, melyet a szőlősgazdák a jelenlegi viszonyok között elszenvedni kénytelenek, s tekintettel ennek a kárnak félreismertetlen közgazdasági jelentőségére, indítványozza, hogy a közgyűlés a m. kir. pénzügyminiszter úrnál a borértékesítés javítása érdekében tervezett intézkedések mielőbbi életbeléptetését feliratilag sürrgesse meg.

Bizony itt az ideje, hogy valami történjék a szegény szőlősgazdák megmentésére.

A tanügy.

A tanügyi állapot örövendetes. Az alispán különös elismeréssel megemlékezik azokról a kiváló eredményekről, melyeket a népoktatás terén vármegyénk érdemeiben gazdag tanfelügyelője, Tihanyi Domokos, kir. tanácsos fáradhatatlan ügybuzgalma, önzetlen lelkcsé- dése és szakavatott munkássága felmutat. Mig ugyanis ez előtt körülbelül 14 évvel, Tihanyi Domokos kir. tanfelügyelőnek a vármegyébe jöve- telekor a megye területén összesen 235 iskola kö- zül 167-nek volt csak magyar a tannyelve, addig ma 244 elemi népiskolánk van, melyek kö- zül 240-nek kizárólag magyar a tannyelve, s csak az alsónánai, bászszéki, medinai és szá- kai gör. kel. szerbiskolákban szerb-magyar a tannyelv.

A tanítók száma idejövetelekor 407 volt, ma 520. A 407 közül 48-nak nem volt oklevele, ma mind okleveles, s mig abban az időben még több tanító volt, aki vagy egyáltalában nem,

Anka János.

tovább indult a világba. A többi emberekhez süllyedett, kik a földi javakért marakodnak. Már- már a bün útjára lépett, mikor egy templom előtt imádkozó nővel találkozott. Maga volt a szelidség, mely a szenvedélyt nem ismeri. Egi derü ragyogott szomorú arcán. És ez az imádkozó nő visszatartotta a büntől. Megállította végzetes útjában az örvény szelén. Kifosztott szívében nemes érzést gyulasztott. Érezte, tudta már, hogy ama másik lényt megtalálta. És az a szelid nő az ő kifosztott szívébe fogadta. Az ő sorsát, reményességét imádságába szötte. Aztán úgy érezte a megtérés napjaiban, hogy szereti az életet is — ama másik lény miatt. Mert minden visszatért, ami egykor elveszett. Az a szelid szív mindent visszahozott. A töké- letesség vágyát gyujtotta szívében. A boldog- ságot, az örömet, az életet nyerte vissza, mikor a szelid szívet szívébe fogadta.

És mondá ekkor a szelid:

— Lemondok érted az egész világról, minden javairól, hogy megoszszam veled a munkát, a gondot. A magányba, a kunyhóba vágyom, ahol elimádkozom örömet, bánatomat a virá- gok között! Veled maradok a sirig, hogy támogassalak imádságommal, szerelmemmel az élet- harcban. De csak addig tied a lelkem, amig az örök életet szolgálod.

És a férfi megesküvék arra az oltár előtt. Mert neki az volt minden vágya, hogy boldog legyen az a szelid asszony, azért küzdött, azért dolgozott, mert azzal a saját boldogságát munkálta. És könnyű volt a küzdés, az élet sebe, gondja. Mig ő ezer veszély között viaskodott a létért, — valaki reá gondolt, érte imádkozott. A hitves, az anya. Imádsággal kísérte lépteit, hogy reá ne találjon ama *másik asszony*. Mert

a szelidnek a lelke örökös harcban áll ama másikkal, ki a boldogságot elveszteti a világon. És az élet gondja, munkája, szomorúsága nekik égi örömök forrása lett. Mindent elértek, amire szívük vágyott. Mert lemondottak arról, amit elakartak éni.

A boldogság verőfényes napjaiban mondá a férfi a szelidnek:

— A sirály fészket épített a hullámmosta tengerparton. Boldogság, szeretet várja otthon, ha megtér élelemmel a viharzó tengerről. Az a boldogság, szeretet, tenger fájdalom forrása. Csak a tenger járó sirály tudja, kit otthon vár- nak, csak én tudom.

Tenger fájdalmat zuditottál reám, hogy megváltottad a boldogságom. Tenger gyötrel- met okoztál azzal, hogy nemes szíved szeretett. A boldogságnak tenger könny az ára, amelyet — elmulásán hullatunk. Amióta enyém lettél, mindennap elvesztétedet siratom. Mindennap a válásra készülődöm. Minden nemes érzésemet, gondolatomat azért ápolom, hogy vigasztaljon. erőt adjon a válás pillanatában. Egyebet sem teszek, csak válok, válok, hogy eltudjak egy- szer válni.

És könny szökött az ő szemébe is, mig a szelid ama lányom mellett zokogott.

— Értem — mondta az asszony, mig a könnyeit törölte. — Ez a mi történetünk.

— A boldogság árát most fizetjük — foly- tatta a férfi, mialatt végig folyt arcán a könny. Mert a szelid zokogása az ő szemében is köny- nyet fakasztott.

És nem győzőm a könnyet törölni. És a fényben, napsugárban kétségbeesve zokogunk . .

vagy csak alig beszélt magyarul, ma a vármegye területén minden tanító magyar nyelvű. El nem hallgathatja ezért az alispán azt a meggyőződését, hogy már régen más állapotok lennének hazánkban, ha 1867 óta minden vármegyében ilyen tanfelügyelő működött volna. Az összes tankötelesek száma 64540. A tanítók háromféle államsegély címen összesen 156,674 koronát kaptak.

Örömmel emlékszik meg az alispáni jelentés a bonyhádi kulturünnepről, az ottani evang. főgimnázium megnyitásáról. Most már két teljes középiskola működik vármegyénk területén. Erre az eredményre jogos büszkeséggel tekinthet vármegyénk közönsége, mert az nagy részben nemes áldozatkészségének gyümölcse.

Végül kijelenti az alispán, hogy egy több tagból álló küldöttséggel képviselte a vármegyét Rudolf trónörökös szobrának leplezésén s a főispánnal egyetértőleg díszes babérkoszorút helyeztet a szobor talapzatára. Erre vonatkozó jelentését így fejezi be:

„A magyar közéletet képviselő testületek koszorúival együtt, vesztéseget panaszolva borult a mienk is a szobor lábátának zöld pázsit takarta dombjára, mely minthogyha frissen hantolt sírhalm lett volna, lelkeinkben oly sok fájó érzést s messzeszálló gondolatot fakasztott.»

Ennyi nagyjából az alispán idősziaki jelentése. Az abban foglalt szép valóságok, a jövőre vonatkozó még szebb tervek, amint örömmel töltöttek el bennünket, azt hisszük, minden közügyekkel foglalkozó ember lelkében a vármegye közügyei vezetése iránt való teljes bizalomnak és megnyugvásnak érzelmét fogják kiváltani s a legnagyobb tiszteletet és elismerést eredményezik a vármegye első tisztviselője számára, kinek nagy vezetőképesége kétségtelen, amint látszik magasabb tervek megérlelésére s hisszük, keresztülvitelére is képesnek mutatkozik.

A faiskolákról.

Irta: **Xavér Ferenó.**

Ha a községi faiskolákon végigtekintünk, sajnosan azt látjuk, hogy azok egypár kivételével nem olyan állapotban vannak, hogy céljuknak megfelelőhöz; mert azokban a szederfákban és néhány csenevész oltványon kívül mást nem látunk, az előbbieket is csak azért, mert azokat Szekszárdról ingyen kapták. Hogy nálunk a fatenyésztés nem bír fejlődni úgy, a hogyan kívánatos volna, egyik oka az is, hogy pajkosságból és rosszakaratból sok fát tesznek tönkre. A fa-faragcsálás nemcsak gyerekhiba, hanem még sok felnőtt ember is ezen hibában leledzik, hogy irigységből vagy más okból szeret idegen fát megsérteni. Azért a fa kiméletére és védelmére nem elég a rideg törvény, hanem a fák iránti szeretetnek a felkeltése, az ápolási kedvnek a fejlesztése is szükséges. A népiskolák mellé bizonyára azért állították a faiskolákat, hogy a fatenyésztési hajlam a népnevelés útján fejlesszessék.

Már az is hiba, hogy a községek a faiskolának való helyet nem a kellő körültekintéssel választották meg. Egyik helyen a dombon, másik helyen a réten látjuk. Általában kívánatos volna, ha a faiskola földje a község határának a földjével egyezne, hogy tudniillik a faiskolában nevelt fák kiültetés-kor körülbelül megint olyan talajba jussanak, amilyenben neveltettek. Szakemberek állítják, hogy egy-egy földterület tizenöt évnél tovább faiskolának nem való.

Azonkívül hány faiskola van tisztességesen bekerítve? Pedig kerítés nélkül, ha még oly sok ojtott fa volna is a faiskolában, haszon nem lesz, mert télen egypár nyul az egész faállományt tönkre teheti. Az élő sövény kerítésnek azért sem alkalmas, mert azon sok rovar tartózkodik. Jó a deszka-kerítés, még jobb, ha lécből van, melyen a levegő átjárhat.

Mert mi volna a célja tulajdonképpen egy községi faiskolának? Az, hogy közreműködjen ott, hol homoktalaj van, hogy az abban ültetett fákkal a homokot megkösse és hogy a fák lehulló levelei által a talajt javítsa. Hogy vízmosásos árkokat és kopár területeket a könnyen fogamzó ákással be lehessen ültetni, miáltal az amugy is előtérbe lépő fahiány is volna némileg pótolható. A marhadelelőket is lombos fák-

kal kellene beültetni, miáltal a marhaállomány nem szenvedne annyit a forróságtól és a legyektől.

Egy fákkal körülvett község már messziről szembe tűnik és kellemes benyomást tesz a szemlélőre, ellenben egy kopár hegyektől övezett, fátlan község nagyon rideg. Sőt tudjuk, hogy erdős vidéken a csapadék is gyakoribb.

Különben a földművelésügyi minisztérium is tudatában van annak, hogy a mai körülmények mellett eredménytelen a faiskola intézménye s ez ügyben már ankétet is tartott, mikor is azon vélemény volt többségben, hogy a községek faiskolái szüntessenek be és helyébe járási faiskolák állítsanak fel rendes kertészszel, a községek hozzájárulásával, melynek arányához mértén kapnák a kész fákat.

Nem volna-e jobb, ha a községek még a kész szederfákat is kapnák és azokat a selyemtenyésztési felügyelő utasítása szerint ültetnék el, meghagyva szigorúan, hogy azok bekerítéséről és védelméről gondoskodjanak. Talán ez volna a legjobb és kérdés, ha legalább így lett volna már husz esztendő óta, nem volna-e virágzóbb a gyümölcsstermelés s nem volna-e több szederfánk s ebből kifolyólag több selyemtenyésztő?

Van egy magyar közmondás, hogy aki a virágot szereti, az rossz ember nem lehet. Ha ez igaz, akkor ez arra is áll, hogy nem lehet rossz ember, aki a fát szereti.

Ki ne szeretné a fát a háza tájékán, ki ne szeretne pénzeln a gyümölcsből a mai drága világban, mikor a megélhetés oly sok gondal jár? De terem-e mindenütt gyümölcs? Ausztria, Schwájc, a hegyes vidéken természeténél fogva több gyümölcsöt, Nagykőrös, Kecskemét híres gyümölcsösei meg futóhomokban díszlenek, tehát alig van olyan talaj, amelyben szorgalommal, kitartással, valamely gyümölcsöt meg ne lehetne honosítani, illetve egyik-másik vidéken tenyészteni. Hazánk gyümölcsstermelésére kiválóan alkalmas s ha mindenütt úgy virágzanék a gyümölcsstermelés, mint pl. Kecskeméten, igen tekintélyes összeg folyhatna be évenként gyümölcsészetből: hisz kisebb országok, mint Tirol egyes községei nemcsak megélik, de meg is gazdagodnak a gyümölcsstermelésből. Bosznia évenként 14-18 millió korona értékű aszalt szilvát hoz csak a kereskedésbe. Szerbiának csak a szilvatermelése 20-24 millió koronát tesz ki, úgy, hogy ennek sikertelensége még az állam háztartására is befolyással van.

Ebből látjuk, hogy ha ezen országoknak arányához mértén, hazánk gyümölcsstermelése is annyit jövedelmezne, nagyban hozzájárulhatna országunk anyagi boldogulásához.

HIREK.

Toborzó.

Irta: **ALBA NEVIS.**

Asszonytársaim! Imhol a kapu.
Döngessük ökleinkkel. Rajta!
Mig ki nem táru alázatosa,
S be nem léphetünk rajta.

Asszonyvéreim! Pipogya sereg.
Mit tétováztok? Mire vártok?
Mégse untátok meg a jármot?
Mégis csudára vártok?

Kicsi a kezünk? a bőre gyöngye?
De piros vér futkos alatta!
Évezrek letört akarátja
Bujkál kék sorokban alatta!

A hajunkat mi, — jaj, — le ne vágjuk!
Ne fonjuk hasogató kócba.
Szép, fehér hátunk, kerek vállunk
Ne takargassuk nyers darócba.

A szerelemből ne üzzünk tréfát
A férfi légyen — nem urunk — párunk.
Akivel büszkén egy sorba állunk.
Akivel mindig egy sorban járunk.

Tul a sorompón, gazzal vegyesten
Paradicsomi virágok nőnek.
Uraim! Az a föld a mienk is.
Roskadt uraim! Utat a nőnek!

Tespedünk régen. Munkára vágyunk.
Lelkeinkben az ő emberáram;
Tudunk nevetni, tudunk szenvedni
Mért ne juthatnánk át a határon?

Asszonytársaim! Pipogya lelkek!
Ha a fogatok babérra vágyik;
Adjátok árát! És ha kidőlnénk!
Egy helyett kerül tizezer másik.

Puhitsuk — ha kell — vérrel a földet!
Arcunk rózsáit vessük beléje.
Ne sajnáljátok! . . . Megéri bőven
Annak az első győzelmes napnak
Győzetlen éje.

— **Személyi hírek.** Apponyi Géza gróf, főispán folyó hó 29-én délután Szekszárdra érkezett, ahol tegnap az állandó választmány ülését vezette, ma pedig a vármegyei törvényhatósági bizottság közgyűlésén elnököl.

Apponyi Sándor gróf, az Aranygyapjasrend vitéze, v. b. t. t. főkamarmester a f. hó 29-én tartott általános kihallgatáson megjelent a királynál.

Széchenyi Sándor gróf és Perczel Dezső v. b. t. tanácsosok a tegnapi állandó választmányi és a mai törvényhatósági bizottsági közgyűlésre Szekszárdra érkeztek.

— **Kinevezés.** Apponyi Géza gróf, főispán a vármegyei árvászeknél megüresedett közgazgatási gyakornoki állásra Kenézy Lászlót nevezte ki.

— **József főherceg s a Segítség-Album.** Ő cs. és kir. Fensége József főherceg dr. Lévai Dezsőhöz, mint a *Segítség-Album* szerkesztőjéhez ezer koronát küldött előfizetésül az Album egy példányára. — Itt említjük meg, hogy a bizottság a leszámolást november elején ejti meg, amikor is az Album tiszta jövedelmét (körülbelül 2600 koronát) az alispán kezéhez fogja juttatni a madocsi tüzkárosultak közt való szives kiosztás végett.

— **Pápai ünnepély.** A bonyhádi irgalmas nővérek polgári iskolája fényesen sikerült jubileumi ünnepélyt rendezett, melyen nagyszámú közönség vett részt. A növendékek sikerült életképet adtak elő. A magas szárnyalású ünnepi beszédet dr. Jozsics János esperes-plébános mondotta.

— **Változás a hivatalos órákban.** A szekszárdi m. kir. pénzügyigazgatóságánál, a számvékörségénél és az adóhivatalnál a hivatalos órák november 1-től kezdve hétköznapokon d. e. 8—12, d. u. 2—5, vasár és ünnepnapon d. e. 9—11 óráig tartanak.

— **Kedvezményes jegy a jegyzők közgyűlésére.** A községi és körjegyzők országos központi egyletének közgyűlése 1908. év november 7-én délelőtt 9 órakor fog Pestvármegye székházának nagytermében megtartatni. Azon egyleti tag jegyzők, kik ezen közgyűlésen részt venni óhajtanak, ha november 2-án Klimes Antal egyleti elnöknel jelentkeznek, — mig a készlet tart — kedvezményes vasuti jegy váltására jogosító igazolványt kapnak.

— **Műegyetemi hallgatók a baja-bátaszéki hidnál.** A budapesti Műegyetem mérnöki szakosztályának IV. éves hallgatói Kherndl Antal udvari tanácsos vezetésével Bajára érkeztek, hogy az ott folyó vasut és hidépítés munkálatait megtekintsék. A kirándulókat a Máv. helyi kirendeltségének főnöke, Bartha felügyelő mérnöki karával és a Magyar Építő Rézrentársaság főmérnöke, Delej főmérnök kalauzolták. A műegyetemi hallgatók megtekintették az épülő hidat és vasutat. Ugy Kherndl udv. tanácsos, mint a többi vendég a legnagyobb elragadtatással beszélt a hidról.

— **Csipketanfolyam.** A Tolnavármegyei Gazdasági Egyesület itt helyben csipketanfolyamot rendez. A tanfolyam célja a csipkekészítés elsajátítása azon nők által, kik ezzel ezután keresetképp kívánnak foglalkozni. Épp ezért a tanfolyam ingyenes. A résztvevők anyagot is kapnak. A tanfolyam november 9-én kezdődik és 3 hónapig tart. Jelentkezni lehet f. hó 26 ikától kezdve november hó 6-ig, naponta 4—5 óra között a muzeumban Ács tanárnál (főbejárat). Ugyanott részletesebb felvilágosítás is kapható.

— **Gyűjtés Pakson az Erzsébet szanatórium részére.** Dr. Grosch Józsefné, Szentpétery Imikével és Rabinek nővérek házról-házra járva igen tekintélyes összeget gyűjtöttek a szanatórium nemes és emberbaráti céljaira.

— **Városi virillisták.** Szekszárd r. t. város választás alá nem eső képviselőinek az 1909. évre érvényes névjegyzékét a dr. *Szentkirályi Mihály* polgármester elnöke alatt, *Török Béla*, dr. *Beöthy Károly* és dr. *Martin József* tagokból álló bizottság, f. hó 26-án és 27-én tartott ülésben igazította ki. A bizottság által összeállított névjegyzék szerint a városi képviselőtestület virilis tagjai lesznek:

Szegzárdi takarékp. háztulajdonos	10148	K.	51
Tolnam. tak. és hitelbank házt.	9392	>	32
Alapítványi uradalom, földbirt.	7113	>	51
Szabó Ferenc, főgym. tanár	1465	>	04
Dr. Káldy Gyula kir. közjegyző	1334	>	12
Dr. Hängel Ignác, t. főorvos	1328	>	10
Dr. Steiner Lajos, ügyvéd	1294	>	70
Tóth Károly, főmérnök	1286	>	98
Bárá Schell Józsefné, földbirtokos	1284	>	80
Órfy Lajos, tkpztári igazgató	1267	>	64
Dr. Leopold Kornél, ügyvéd	1177	>	30
Mayer János, kereskedő	1164	>	28
Adler N. János, magánzó	922	>	—
Dr. Dragits Imre, orvos	914	>	46
Szekszárdi Casinó, háztulajdonos	874	>	80
Kamarás Béla, máv. főmérnök	870	>	16
Dr. Pirnitzer Béla, ügyvéd	851	>	60
Ujfalussy Imre	807	>	76
Szondy István, gyógyszerész	771	>	90
Leicht Lajos, kereskedő	767	>	52
Dr. Albers Rezső, ügyvéd	757	>	86
Ágoston István, kir. táblabíró	702	>	—
Schmideg Mór, bérlő	700	>	81
Szegly Sándor, gyógyszerész	676	>	30
Pirnitzer Antal, kereskedő	647	>	97
Pirnitzer Manó,	647	>	97
Dr. Martin József, borkereskedő	642	>	72
Boda Vilmos, lapszerkesztő	632	>	62
Özv. Martin Ferencné, magánzó	631	>	11
Salamon Armin, kereskedő	618	>	—
Dr. Szász Endre, ügyvéd	576	>	80
Dr. Fent Ferenc, plebános	561	>	68
Bodnár István, lapszerkesztő	546	>	62
Török Béla, ügyvéd	535	>	78
Leopold Sándor, bérlő	527	>	12
Róth Ferenc, mészáros	519	>	29
Stockinger János, kéményseprő	501	>	10
Singer Viktor, kereskedő	485	>	94
László Lajos, ügyvéd	484	>	28
Dr. Abay János, ügyvéd	480	>	16
Dr. Horváth Jenő, ügyvéd	476	>	46
Schultz Gusztáv, ékszerész	476	>	22
Dr. Herceg Gyula, orvos	475	>	—
Mehrwerth Ferenc, kereskedő	453	>	20
Schlesinger Ignác, kereskedő	445	>	30
Leopold Mihály, kereskedő	443	>	30
Salamon Lipótné, háztulajdonos	438	>	62
Reichl Sándor, kereskedő	437	>	81
Kuncer János, közgyám	442	>	15
Özv. Fördös Vilmosné, háztulajd.	427	>	52
Özv. Fejős Imrené	426	>	46
Dr. Mayer Gyula, ügyvéd	422	>	52
Hayth Gábor, magánzó	421	>	12
Tóth Ödön, vm. t. ügyész	416	>	60
Dr. Beöthy Károly, ügyvéd	411	>	04
Haspel József, bérkocsitulajdonos	406	>	13
Dr. Tanárky Árpád, orvos	398	>	—
Molnár József, vm. gazd. előadó	396	>	80
Stann István, építész	395	>	83
Dr. Müller Ferenc, ügyvéd	393	>	98
Dr. Kramolin Gyula, orvos	393	>	76
Tarlós János, tanító	393	>	50
Tóth Gyula, vendéglős	390	>	50
Hirschfeld Mór, mészáros	390	>	10
Mehrwerth Lajos, kereskedő	389	>	17
Dr. Hilbert István, jogügyi tan.	388	>	90
Fischhof Mór, kereskedő	384	>	38
Grünwald Lajos, bérlő	381	>	90

— **Arckép leleplezés.** A szekszárdi kerületi munkásbiztosító pénztár múlt vasárnap tartott diszközgyűlésén leleplezte le a pénztár élén 16 év óta álló elnökének, *Mehrwerth Ferenc* kir. kereskedelmi tanácsosnak arcképét. A diszközgyűlést, melyen a kir. törvényszék bírói kara *Harsinszky Géza* elnökkel az élén, testületileg, a városi tisztviselők dr. *Szentkirályi Mihály* polgármesterrel, ügyvédek, kereskedők és iparosok tekintélyes számban vettek részt, *André István* pénztári alelnök vezette. Az ünnepeltet *Pirnitzer Antal*, *Stann István* és *Rács Pál* hívták meg a gyűlésre, ahol *Várkonyi Sándor* a pénztár titkára tartott szépen megszerkesztett ünnepi be-

szédet, amely alatt lehullott a képet eltakarázó lepel s látható lett a kitünően sikerült olajfestésű arckép, amely *Nyitrai Lajos* polgári iskolai rajztanár művészi munkája. Majd a pénztár tisztviselői nyújtották át az elnöknek az arcképet tartalmazó szép művű albumot. Az ünnepet meghatóan köszönte meg a szép megemlékezést. Egy órákor a polgári olvasóköri körben közéletet tartottak *Mehrwerth Ferenc* tiszteletére, az ebédén mintegy 40-en vettek részt. Felköszöntőt mondtak *André István*, *Pirnitzer Antal*, *Ágoston István*, *Várkonyi Sándor*, dr. *Zsigmond Ferenc*, dr. *Rubinstein Mátyás*, dr. *Szentkirályi Mihály*, dr. *Beöthy Károly*, *Leicht Lajos*, *Salamon Armin*, *Boda Vilmos*, *Molnár István*, *Hiverth Ignác*.

— **Iparkamara tagválasztás.** Tolnavármegye ipartanácsába a kamara részéről *Wolf Henrik* és *Groszbauer Ferenc* rendes tagoknak, *Stockinger János* és *Bálint Lajos* póttagoknak választattak meg.

— **Gyermekvédő bizottsági gyűlés.** A gyermekvédelem emberbaráti és hazafias céljait szolgáló hivatott pécsi gyermekvédő menhely egyesület folyó hó 25-én tartotta Pécsen alkaló gyűlését. A gyűlésen, melyen *Sztankovánszky János* cs. és kir. kamarás, kajdaci nagycirkos elnököt és amelyen vármegyénkben *Apponyi Sándor* gróf v. b. t. t., főkamaramester, neje szül. *Eszterházy Alexandra* grófnő, mint az egyesület elnökhelyettese, gróf *Apponyi Géza* főispán, *Döry Ilona*, *Sztankovánszky Erzsébet* és dr. *Lévai Dezső* vett részt és amelyen *Edelsheim Gyula* Lipót gróf, az orsz. bizottság elnöke is megjelent és az egyesület céljairól hatalmas beszédet mondott, behatóan foglalkoztak a gyermekvédelem kérdésével. A megjelent nagyszámu és előkelő közönség érdeklődése biztosítékot látszik nyújtani arra, hogy az egyesület a maga nagyszerű hivatásának megnyert általános érdeklődést fenn is tudja tartani és hogy sikerült a társadalom tevékenységét a maga számára hatékonyan biztosítani.

— **A Petőfi-család hamvaival.** Halhatatlan, nagy költőnk, *Petőfi Sándor* családjának egy sírba helyezését kapcsolatosan a *Petőfi-Társaság* által rendezett gyászünnepeken a képviselőház babérkoszoruját *Rátkay László*, a pinchehelyi kerület országgyűlési képviselője tette a ravatalra s ez alkalommal költői lendületű szép beszédet mondott.

— **Lelkész avatás.** Budapesten a Kalvintéri református templomban lelkész-avatás volt. A felavatott lelkészek között van vármegyénkben *Hörömpő Ferenc* tolnanémedi lelkész.

— **A polgári iskola építése.** A szekszárdi polgári leányiskolára es a fiú iskolánál emelendő tornateremre beérkezett ajánlatok bizottsági felbontása dr. *Szentkirályi Mihály* polgármester elnöke alatt megtörténvén, az eredmény a következő. Az összes munkákra egy, a részletmunkákra kilenc ajánlat érkezett be. Az előbbi *Dicenty László* szekszárdi építészé 90% áremeléssel, az utóbbi kilenc pedig a vas, kályhas, asztalos, lakatos, mázó, üveges, szobrász, kőfaragó, kárpitos és tetőfedő munkákra 2 $\frac{1}{2}$ —22% engedménnyel. Az ajánlatok felett a képviselőtestület a legközelebbi közgyűlésen dönt.

— **Alapszabály jóváhagyás.** A vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter a Pécsegyszabályai Róm. Kath. Tanítóegyesület alapszabályait a jóváhagyási zaradékkal ellátta.

— **Munkaszünet felfüggesztés.** A folyó évben Mindenszent ünnepé vasárnapra esvén, a siroknak ezen ünnepnapon megszerzte szokásos feldiszfizetésére való tekintettel a kereskedelmi miniszter megengedte, hogy a folyó évi november hó 1-ére eső vasárnapon virágok, koszorúk, gyertyák, mécsesek és a sirok díszítésére szolgáló egyéb tárgyak árusítása, illetőleg házhöz szállítása kivételesen egész napon át végezhető legyen. A sirok díszítéséhez nem használt árutárgyak árusítása a mondott napon önként érthetőleg ugyanazon korlátozás alá esik mint más vasárnapon.

— **Köszönetnyilvánítás.** A madoccai tüzkarosultak javára szerkesztett *Segítség-Album* megjelenése alkalmából oly sok oldalról kerestek fel kedves, elismerő sorokkal, hogy azokat egyenként megköszönöm lehetetlen. Azért fogadják mindazok, akiket illet, ez uton halás köszönetemet. Dunaföldvár, 1908. október 28. Dr. *Lévai Dezső*, a *Segítség-Album* szerkesztője.

— **Kinevezés.** A pécsi rk. megyés püspök *Füzy Mihály* dóbróközi r. k. kántortanítót igazgatóvá nevezte ki. Így kellene minden iskolánál, ahol 3 tanítónál több működik.

— **Sikerült szakvizsga.** Pécsen f. hó 19-24. között tartották meg a földmivélsügyi miniszter által kinevezett vizsgáló-bizottság előtt az erdőéri szakvizsgát. 121 jelentkező között a vizsgát a legjobb eredménnyel a szekszárdi illetőségű *Szakály Ferenc* 44. gyalogezredbeli újoncz, végzett erdőéri szakiskolai növendék tette le, akinek a Stainer Gyula körmeneti gyáros által adományozott 25 koronás jutalmat is oda ítélte a bizottság.

— **Iskolalátogatások.** *Tihanyi Domokos* kir. tanácsos, tanfelügyelő e héten megvizsgálta a pári-i rk., a szemcsei községi, a tamási-i rk., ág. hitv. ev. és izr. iskolákat, valamint a tamási-i községi ovodát. Azonkívül résztvett a tamási vidéki rk. tanítóegyesület közgyűlésén is. — *Nagy Béla* kir. segédtanfelügyelő az elmúlt héten megvizsgálta a fürgedi rk., a felsőnyéki rk. és ref., a magyarkeszi-i rk., a nagyszokolói ref. és ág. hitv. ev., a felsőiregi rk., ref. és izr., a szemcsédi községi, a muthpusztai rk., a tengődi rk. és ref., a magyarkeri ág. hitv. ev., a kányai rk., a bedegi rk., az értényi rk., a nagykönyvi-i rk. és az alsómezei rk. iskolát, valamint a nagyszokolói és felsőiregi községi állandó menedékházat.

— **A paksi új dalkör közgyűlése.** A paksi dalkör, mint tudósítok írja, október 25-én élénk érdeklődés mellett közgyűlést tartott. A közgyűlésen *Paraté György* elnök bemutatta az alapszabály-tervezetet, melyet a tagok némi módosítással elfogadtak. A gyűlésen egy bizottságot alakítottak, mely a dalkör működési programját állapítja meg. Értesülésünk szerint egy zenekar is van alakulóban, mely a dalárdával a dalárda javára, a tél folyamán nagyobb szabású hangversenyt szándékozik rendezni. Kíváncsú volna, hogy az új dalkört — amelynek célja a dal és zene mivélése, a társas élet fellendítése s a hazafias érzés ápolása — a nagyközönség lelkes anyagi és erkölcsi támogatásban részesítse.

— **Választás.** Bátaszék község képviselőtestülete *Bajó Pál* főszolgabíró elnöke alatt a megüresedett irnoki állásokra *Bay Gábor* és *Juhász Gyula* okleveles jegyzőket választotta meg.

— **Ingyen taneszközök.** A dombóvári és tolnai állami iskola ingyen taneszközöket nyert.

— **Allamsegély.** Németh Olga dunaföldvári magán polgári leányiskolai igazgatónőnek 600 korona államsegély utalványoztatott.

— **Tanítóválasztás.** A szárazdi ág. hitv. ev. II. tanítói állomásra *Till Illés* okl. tanító választott meg.

— **Névváltoztatás.** A belügyminiszter *Wölfel Ferenc* volt szekszárdi, jelenleg mohácsi r. k. segédlelkész családi nevének *Bartina*-ra kért átváltoztatását megengedte.

— **Köszönetnyilvánítás.** A vallás és közoktatásügyi miniszter *Győrei Richárd* földbirtokosnak, a siketnéma budapesti állami intézete egy növendékének nyújtott adományáért elismerését és köszönetét nyilvánította.

— **A hegyvidékre telepített bonyhádi tenyésztehenek.** Hogy a vármegyénkben szép lendületnek indult piros-tarka tenyészteheneket a takarmányhiány miatt a gazdák el ne kötvetyeljék és ez értékes tenyészanyag a tenyésztésnek megtartsanak, *Darányi* földmivélsügyi miniszter akként rendelkezett, hogy az észak-magyarországi vármegyei gazdasági egyleteknek államsegélyt engedélyezett tenyésztehenek beszerzésére. Így a gömörmezei gazdasági egylet háromszázötven tenyésztehen vételére kapott államsegélyt és hogy a kiszagdnak lehetővé tegyék a vételt, *Darányi* földmivélsügyi miniszter a vételár tíz százalékát a saját tárcája terhére vállalta el, ezenfelül megengedte, hogy a kiszagdnak a vételár kilencven százalékát könnyű részletekben, három százalék kamat hozzájárulásával fizethessék. A gömörmezei gazdák körében a miniszter intézkedése rendkívül nagy érdeklődést támasztott és örömet kellett. A kedv jelentékeny voltára vezethető vissza az is, hogy a kiszagdnak tízes csoportokban utaznak a helyszínére és maguk választják ki azt a jószágot, amelyet az állam hatékony segítségével szerezhettek meg.

— **Kiss szerencsése nagy!** Köztudomású, hogy a m. kir. osztálysorsjáték tervezete a legkedvezőbb nyerési esélyeket nyújtja. Nagy nyerevények mellett számos kisebb nyerevények vannak és különösen az, hogy a fele a kibocsátott sorsjegyeknek — tehát minden máso-

dik — nyer az oka, hogy a nagyközönség minden rétege kipróbálja szerencsését. Ezer és ezer ember lett ily uton szegényből gazdaggá. Az új sorsjáték I. osztályának húzása november 19. és 21-én lesz. Tegyen szerencsekísérletet és vásároljon sorsjegyet az előnyösen ismert Kiss bankházában (Budapest, Kossuth Lajos-utca 13.), mert pontosan és lelkiismeretesen szolgálja ki a vevőit és mert Kiss szerencséje nagy!

— **Házasság.** Dr. Szász József, bátyai bérlő, folyó hó 24-én tartotta esküvőjét Szekszárdon, a belvárosi r. kath. templomban *Mehrwert* Lajos és neje *Ludvig* Jozefin leányával, Erzsikével. Násznagyok voltak a vőlegény részéről dr. Szász Endre ügyvéd, a menyasszony részéről *Ludvig* Károly birtokos.

Balogh János, pálfai községi jegyző házasságot kötött *Schultheisz* Henrik keszthidegkuti jegyző leányával, Vilmával.

Demiany Ervin bonyhádi iógymnásiumi tanár, f. hó 27-én tartotta esküvőjét *Husz* Editel, Leibitzban.

— **Tanterv.** A magyar-nyelv tanításának terve elkészült. Ezt minden nem magyar tantervű iskola tanítója, vagyis Tolnában 4. gör. keleti meg fogja kapni.

— **Közigazgatási pótbéjárás.** A pécsbátaszéki vasút tervein az építő cég a közigazgatási bejárás után célszerűségi szempontokból néhány változást eszközölt, miért a kereskedelmi kormány ezek felülvizsgálatát rendelte el. A pótbéjárás, melyet *Hegyeshalmi* Lajos miniszteri tanácsos vezet, a kereskedelmi minisztrium részéről *Vovák* Bertalan műszaki főtanácsos, a hmjózási és vasuti felügyelőség részéről *Kovácsffy* Kálmán műszaki tanácsos, a m. kir. államvasutak részéről *Matinovich* György felügyelő, a máv. igazgatósága részéről *Frucht* Ede zágrábi üzletvezető, *Marsik* János főfelügyelő, a forgalmi osztály, *Steigler* Lajos főfelügyelő a pályafenn tartó osztály vezetője, *Gönczy* Béla és *Kiptovszky* Sándor felügyelők, a hadügyminiszterium képviselőiben, *Pelz* Frigyes százados vesz részt. A bejárást 27-én kezdték meg Pécsen s ma fejezik be Bátaszéken. Kilitás van tehát rá, hogy a vasut, melytől vidékünk forgalmának kedvező alakulását reméljük, rövidesen megépül.

— **Iskolafeljesztés.** A madoccai ref. iskolaszék iskoláját 4-ik tanteremmel bőviti.

— **A paksi villanyvilágítás és gőzfürdő.** Paksi tudósítónk írja: Dr. Mádi Kovács János országyűlési képviselő kezdeményezésére 200.000 korona alaptőkével egy részvénytársaság van alakulóban, melynek célja Paks-on a villanyvilágítás, gőzfürdő és esetleg a vízvezetés és csatornázás megvalósítása. A villanyvilágítás ügyében e hó 26-án a paksi kaszinó összes termeiben dr. Mádi Kovács János képviselő elnökléte mellett egy igen népes értekezlet volt, mely lelkesen elhatározta, hogy részvénytársasági alapon óhajta a villanyvilágítást megvalósítani. A részvénytársaságra vonatkozó terveket Rabinék Pál takarékpénztári igazgató ismertette. A népies értekezlet dr. Darócy Aladár indítványára elhatározta, hogy egy hét tagu bizottságot küld ki a villanyvilágítás tanulmányozására és ezen bizottság a december hó 15-ére összehívandó értekezleten számol be a tanulmány eredményéről. A részvények jegyzése nagyban folyik, eddig körülbelül 800 részvénynek a jegyzése biztos, de az előjelekből itélve tuljegyzés lesz a részvényekben. Részvényeket a 2 paksi pénzintézetben lehet jegyezni. Itt van már az ideje, hogy Paks nagyközség is lépést tartson a modern városokkal és községekkel. A fejlődés ügye jó kezekben van letéve, így a siker biztos.

— **Tanári vizsga.** Tolnai Arthur és Holub József tanárok a tanári képesítő vizsgálatot Budapesten dicséretes eredménnyel letették.

— **Hivatal elfoglalás.** Rassovszky Julián főszolgabíró szabadságáról visszatért s hivatalát e hó 26-án elfoglalta.

— **A paksi közbiztonság.** Fischhof József paksi házala este 7 és 8 óra között haza felé tartott, midőn a keskeny utcában minden ok nélkül 2—3, általa a nagy sötétség miatt fel nem ismert ember kövel megdobálta és azután saját botjával annyira elverte, hogy orvosi vélemény szerint rajta 14 napon túl tartó testi sértést követtek el. A csendőrség az ismeretlen tetteseket nyomozza.

— **Öngyilkosság.** Özv. *Csidel* Edéné szül. Horváth Juli dunaföldvári lakos f. hó 21-én öngyilkossági szándékból maróluget ivott, azután pedig a nyakán az ereket elvagdalta, minek folytán még az nap meghalt.

— **Eljegyzések.** *Vittinger* Ödön gazdász eljegyezte *Szauter* Mariskát, Tolnán.

Néhai *Szigethy* József Dunaszentgyörgy községi főjegyző s neje *Dömötör* Mariska leányát, Mariskát, eljegyezte *Cucor* János református lelkész Misláról.

— **Toborzó.** Mai hírvonatunkban e címmel Alba Nevis-nek, az országosan ismert kitűnő költőnek tollából gyönyörű költeményt talál az olvasó; lendületes, bátor, szinte harcias riadót, mely a mai magyar asszonyokat szólítja sorompóba. A modern társadalmi átalakulás keretében a nők érvényesülésének utját tudvalevőleg nőirőnk legkiválóbbjai egyengetik s a kultúra ez előharcosainak egyik vezéréként csendíti meg most a Toborzót a fényes tollu nőpoéta. A remek költeménynek különös aktualitást ad az az érdekes körülmény, hogy a magyar nőirők most tömörülnek egységes táborba, eszméik propagálására s külön organumot is szerveznek maguknak Női élet címen, mely mint díszes, illusztrált folyóirat legközelebb jelenik meg Alba Nevis szerkesztése alatt. A maga nemében páratlan ujságból olvasóink kívánatra mutatványszámot kaphatnak, ha ezíránt a kiadóhivatalhoz (Budapest, IX. kerület, Angyal-utca 29.) fordulnak, addig is ezt a gyönyörű költeményt adjuk mutatónak, mint legjellemzőbb termékét az ébredő korszaknak.

— **Halálozások.** Dr. *Abay* János szekszárdi ügyvédet súlyos csapás érte. Neje életének 33-ik évében, folyó évi október hó 20-án, hosszu szenvedés után elhunyt. A megboldogult hült teteit f. hó 30-án délután 3 órakor a felsővárosi ref. temetőben helyezték örök nyugalomra. — A derék, általános tiszteletnek és szeretetnek örvendett uri nő elhunytát gyászolják: Mányoky Kornél és neje sz. simaházi Tóth Aranka szülei, özv. simaházi Tóth Istvánné sz. Simon Antónia nagyanyja, dr. *Abay* János férje, *Abay* Béluska fia, dr. *Abay* Hermán apósa, Mányoky Sári, Mányoky Emma férj. Günther Lászlóné, Mányoky Ödön, Mányoky József testvérei, Günther László dr. Merlin János és neje sz. *Abay* Hermin sora és sógorinje.

Bonyhádi *Perczel* Lajos immár 25 éve élt Amerikában, Clevelandban, ahova nyugtalan vére vitte, de milyen szívvel élt odakint, mutatja az is, hogy megteremtette az első amerikai Kossuth szobrot Clevelandban. Apponyi Albert gróf amerikai útja alkalmával hálás köszönetet mondott ezért *Perczel* Lajosnak. Juniuban hazahozta a honvágy és néhány hetet sógoránál, Csikvári Jákónál, a Tisztviselek Lapja szerkesztőjénél töltött Maglódon, honnét az ottani waggongyár főmérnökének, *Lehner* Ferencnek látogatására Cyörbe ment. Ott érte utol a váratlan rosszulét, hirtelen meghalt és hétfőn már helyet is talált a győri temetőben. Felesége legközelebb visszatér Amerikába. — Bezerédi Bezerédi Ernőné. szül. *Dehner* Etelka elhunyt Pécsen.

— **Balesetek.** *Ujváry* József, harci lakost a kocszi egy fához szorította úgy, hogy súlyos belső sérülést szenvedett. — *Horváth* János szekszárdi lakos kezét, f. hó 27-én a lova usztatás közben oly erősen rugta meg, hogy súlyos sérülése miatt hosszabb ideig munkaképtelen lesz. — Bonyhádon *Tamás* Gyula kőfaragó műhelyében egy kőoszlop rádőlt *Keszler* János ottani lakosra és pedig oly szerencsétlenül, hogy a nehéz kő jobb lábát eltörte. — *Széki* Pál bogyzslói lakos elcsuszván, oly szerencsétlenül esett el, hogy lábát törte. Súlyos sérüléssel beszállították a szekszárdi Ferenc-kórházba. — *Bali* János faddi lakost, Dohóczki József, Kákonyi Antal, Dohóczki János és Hotnyánszki Mihály botokkal úgy el verték, hogy legalább 4 hétig nyomja az ágyat. — Dr. *Vajda* Mihály gerjéni lakos a határban kocsijával az előtte haladó A. Taba István kocsijának neki hajtott, mire annak kocsija a töltésről lefordult. A kocsiban ülő Taba Györgyné az esés folytán súlyos sérülést szenvedett. — *Pere* Ferenc faddi lakos, Bene József, bogyzslói lakosnak a tolnai szőlőhegyen levő présházából az összes elvihető dolgokat összeszedte s ellopta. A nyomozás során az ellopott tárgyak nagyrészt lakásán megtalálták.

— **Köszönet nyilváníítás.** Mindazon nemes-szívű emberbarátok, kik — bármely részről történt felhívásra — szíves adományaikkal nehéz sorsunkon enyhíteni siettek, fogadják ez uton is hálás köszönetünk nyilváníítását.

Madocsa, 1908. okt. 25.

Fazekas Pál
kántortanító.

Südy Zsigmond
tanító.

— **Államtitkár az egyház szolgálatában.** A dunamelléki ref lelkészek körében mozgalom indult meg az iránt, hogy a megürült egyházkerületi tanácsbírói állásra *Mezőssy* Béla államtitkárt válasszák meg.

— **A reformáció emlékezete.** A reformáció emlékünnepeét szekszárdon is megülik. E hó 31-ér isteni tisztelet lesz a ref. templomban, amelyen *Borzsák* Endre lelkészen kívül *Borzsák* Endre lelkészen kívül *Göde* Lajos ref. és *Németh* Gyula ág. ev. segédlelkészek is beszédet tartanak.

— **Fölvétel a vincellér-iskolába.** A földmívelésügyi miniszter most téteti közzé a ménesi, a tarcali és a tapolcai vincelléreket képző iskola pályázati felvételi felvételeit. A ménesi vincellér-iskolába felveszik azokat, akik irni és olvasni tudnak, egészségesek, a katonasoron lehetőleg tulvannak. A felvett tanulók az egész tanévre háromszáz koronát, vagy ennek felét fizetik le. Az ingyenes helyre legkésőbb december 1-ig folyamodni kell, de bizonynyal kel igazolni a szegénységet. A tarcali vincellér-iskola növendékeit egy év alatt képezik ki jó szőlőmunkásnak és elmunkásnak. Ellátásért háromszázharminchat koronát fizetnek a fevett növendékek, de ezért november 20-ig kell folyamodni a földmívelési miniszterhez, a kérvényeket az iskola igazgatóságánál kell benyújtani. A tapolcai egyéves kurzusra szintén legalább tizenhétéves életkort betöltött, irni és olvasni tudó tanulók folyamodhatnak. Az ellátás négyszáznegyven korona. Szegénysorsu tanulóknak vagy az egész, vagy a fél ellátási díjat elengedik. A felvételnél előnyben részesítik azokat, akik katonai kötelezettségüknek eleget tettek, továbbá szőlőmívelők, pincekezelők, kertészek és kádárok fiai. Kérvények november végéig nyújtandók be az intézet igazgatóságának.

— **Vásárok.** A közelebbi dunaföldvári országos kirakodó és állatvásárt november hó 2-án és 3-án, a tolnai országos vásárt pedig november hó 5-én tartják meg.

— **Tűz.** Szekszárdon a tegnapi viradó éjjel, a községi iskolai alapvagyon tulajdonát képező birtokon kigyuladt *Frey* Jakob bérlőnek a vasuton innen álló szalmakazla és reá néhány percre a másik bérlőtársnak, *Dorogi* Istvánnak a vasuton belül álló lakóháza. Ugy a szalma, mint a ház teljesen elégett. Különösen nagy a kára *Doroginak*, ahinek padlásán nagy mennyiségű zab és tengeri volt felhalmozva. A tűz gyújtogatásból eredt, amit az bizonyít, hogy a tüztől a mezőőr egy alakot látott elfutni, aki az éj sötétjében eltűnt.

— **Lökötök.** F. hó 18-án Alsónyék község határából *Pencsovics* Illés bátaszéki bolgár kerestnek két, 800 korona értékű lovat lopták el. A csendőrség megindította a nyomozást s megállapították, hogy a tolvaj a lovakkal Pécs felé menekült.

— **Gyilkosság.** *Hup* Pál dunaföldvár legényt folyó hó 19-én virradóra az utcán halva találták s mert előtte való éjjel a korcsmában mulattak, azt hitték, hogy gutaütés érte. A halottkém az eltemetését is megengedte, mire el is temették. A temetés után többen beszéltek, hogy a korcsmából kijövet *Vida* Mihály és ifj. *Czerma* István községi rendőröket látták utána menni s valószínűleg azok verték agyon. Az elhalt atyjának feljelentésére *Hup* Pál exhumálását a dunaföldvári kir. járásbírósság el is rendelte s az orvosok rajta ütéseket találtak, mire a rendőröket letartóztatták.

— **Gyújtogatás hosszuból.** Tudósítónk írja: A Bátaszék közelében fekvő Kövesd községben folyó hó 27. és 28-ika közötti éjjel leégett *Mack* György háza. A tűz kétségtelenül gyújtogatásból származott, mit bizonyít az a körülmény, hogy előbb erős gerendával eltorlaszolta valaki a kijáratot. Képzeltető a szegény család kétségbeesése, midőn álmukból fölrettenvén, az ajtót zárva találták. Szerencsére még idejében segítségükre siettek a falubeliek, akik kiszabadították őket. A padlásan felhalmozott széna, szemes eleség, valamint sok fehéremű szintén a lángok martaléka lett. A csendőrség széles körben nyomoz, hogy kérekeritse az elvetemült gyújtogatót.

— **Verekedés.** *Dohoczky* József és társai faddi lakosok e hó 23-án este 6 órakor *Bali* János faddi lakost botokkal minden ok nélkül annyira megverték, hogy orvosi vélemény szerint jó hosszú ideig nyomhatja az ágyat. A tetteseket a csendőrség a szekszárdi kir. ügyészségnek feljelentette.

— **Sötét bűn.** Horváth Gyuláné felsőnyéki lakos gyanus körülmények között meghalt. Minthogy halála körül bűnös cselekmény látszik fennforogni, a tamási kir. járásbíró vizsgálatára boncoltatását elrendelte s folyó hó 29-én a vizsgálat megejtése végett a helyszínére kiszállt.

— **Szurkálás.** Haay Jakab 28 éves dunakömlödi lakost a községi korcsma előtt megszurkálták. A csendőrség a tettest Schnepelt József dunakömlödi lakos személyében ki-nyomozta és a paksi kir. járásbírósnak feljelentette.

Vasuti menetrend

Életbe lépett 1908 október hó 1-én

Sárbogárd—Szekszárd—Bátaszék

10 ⁴⁵	8 ²⁰	4 ¹⁰	ind.	BUDAPEST	érk.	1 ⁴⁰	8 ¹⁵	6 ¹⁰
			érkezik		indul			
5 ¹⁶	12 ¹⁰	6 ⁰⁷	indul	SÁRBOGÁRD	érkezik	11 ⁰⁶	4 ¹⁴	10 ³⁶
6 ¹⁶	12 ³²	6 ²⁸	érkezik		indul	10 ⁴⁷	3 ⁵¹	10 ¹⁵
6 ¹⁷	12 ³³	6 ²⁹	indul	RÉTSZILAS	érkezik	10 ⁴⁶	3 ⁵⁰	10 ¹⁵
6 ³¹	12 ⁴⁸	6 ⁴³	érkezik	Cece	indul	10 ³³	3 ³⁶	10 ⁰²
6 ⁴⁹	1 ⁰⁷	7 ⁰¹	indul	Vajta	érkezik	10 ¹⁵	3 ¹⁷	9 ⁴⁴
7 ²⁶	1 ⁴⁵	7 ³⁸	indul	Nagydorogh	érkezik	9 ⁴⁷	2 ⁴⁸	9 ¹⁶
7 ³⁶	1 ⁵⁶	7 ⁴⁸	indul	Kajdacs	érkezik	9 ²⁸	2 ²⁸	8 ⁵⁷
7 ⁵²	2 ¹⁷	8 ⁰⁴	indul	Kölesd-Tengelic	érkezik	9 ¹⁴	2 ¹³	8 ⁴³
8 ⁰¹	2 ²⁷	8 ¹³	indul	Tengelicz 9. ö.	érkezik	9 ⁰⁵	1 ⁵⁸	8 ³⁴
8 ¹²	2 ⁴⁰	8 ²⁵	indul	Hidja-Pta-Apáthi	érkezik	8 ⁵⁵	1 ⁴⁸	8 ²⁴
8 ⁴¹	3 ¹⁴	8 ⁵⁴	indul	Tolna-Mözs	érkezik	8 ³²	1 ²⁰	7 ⁵⁸
8 ⁵⁹	3 ³³	9 ¹⁵	érkezik		indul	8 ⁰⁸	1 ²⁰	7 ²⁷
9 ¹⁴	4 ²⁵	9 ²⁸	indul	SZEKSZÁRD	érkezik	7 ⁵²	1 ¹⁵	7 ⁰⁷
9 ²⁵	4 ³⁷	9 ⁴⁰	indul	Ócsény	érkezik	7 ⁴¹	1 ¹⁴	6 ⁵⁶
9 ³⁶	4 ⁵⁰	9 ⁵²	indul	Decs	érkezik	7 ³⁰	1 ¹³	6 ⁴⁵
9 ⁵⁰	5 ⁰⁶	10 ⁰⁸	indul	Sárpilis Óberek	érkezik	7 ¹⁶	1 ¹⁵	6 ³¹
10 ⁰³	5 ²⁰	10 ²²	érk.	Bátaszék	ind.	7 ⁰⁵	1 ¹⁰	6 ²⁰

Dombóvár—Bátaszék

3 ⁵⁰	2 ³⁰	indul	Dombóvár	érkezik	1 ³⁷	1 ⁵⁴
3 ⁵⁸	2 ³⁹	indul	Csikóstöttös öb. sz. ö.	érkezik	1 ²⁷	1 ⁴⁴
4 ¹⁷	3 ⁰³	indul	Mágocs	érkezik	1 ⁰⁷	1 ²⁴
4 ⁴²	3 ²⁹	indul	Szalatnak	érkezik	12 ⁴⁵	1 ⁰²
4 ⁵⁹	3 ⁴⁷	indul	Szászvár megállóhely	érkezik	12 ²⁴	12 ⁴²
5 ¹³	4 ¹²	indul	Szászvár-Máza	érkezik	12 ¹¹	12 ³⁰
5 ²³	4 ²³	indul	Nagymányok	érkezik	11 ⁵³	12 ¹⁷
5 ⁴⁶	4 ⁵²	indul	Hidas-Bonyhád	érkezik	11 ³⁶	12 ⁰¹
5 ⁵⁶	5 ⁰⁵	indul	Czikó 79. sz. órház	érkezik	11 ¹⁷	11 ⁴²
6 ³⁰	5 ⁴⁰	indul	Mórág	érkezik	10 ⁴²	11 ⁰⁸
6 ⁴⁹	6 ⁰⁰	indul	Bátaszék	érkezik	10 ¹⁸	10 ⁴⁵

Keszőhidegkut-Gyöng—Tamási-Majsamiklósvár

10 ⁴⁵	8 ²⁰	indul	Budapest keleti p. u.	érkezik	1 ⁴⁰	8 ¹⁵
1 ¹¹	11 ¹⁴	indul	Sárbogárd	érkezik	11 ⁴⁵	4 ³⁷
3 ⁰⁸	10 ¹⁴	indul	Ujdombóvár	érkezik	1 ³⁷	6 ⁰⁷
4 ²⁷	12 ⁴⁶	indul	Keszőhidegkut-Gyöng	érkezik	10 ⁵¹	3 ¹²
4 ³⁸	12 ⁵⁷	indul	Alsómajsa	érkezik	10 ⁴³	3 ⁰³
4 ⁵⁴	1 ¹³	indul	Adorjánpuszta	érkezik	10 ²⁷	2 ⁴⁷
5 ⁰⁵	1 ²⁴	indul	Tamási-Majsamiklósv	érkezik	10 ¹⁵	2 ³⁵
7 ⁰²	7 ¹²	indul	Lepsény	érkezik	8 ²²	—
8 ⁵⁹	9 ⁴⁹	indul	Jutas	érkezik	6 ¹⁴	—
9 ²⁰	10 ¹⁷	indul	Veszprém	érkezik	5 ⁵¹	—

Asz este 6 órától reggeli 6 óráig érkező és induló vonatknál az idő percek fekete vonallal vannak aláhuzva.

TANÜGYI HIREK.

Rovatvezető: Nagy Béla.

Tanítók közgyűlése. A dombóvári esperesi kerület tanítósa folyó év október 22-én tartotta őszi gyűlését Dombóváron a r. k. iskolában. A későn tartott gyűlés dacára is igen

szép számban jertek meg a tagok. A gyűlést megelőzőleg csendes misét mondott Nyárády Aladár dombóvári plébános, mely alatt a tanító-ság enekelt Marton Kálmán orgonálása mellett.

A gyűlésen Frühvirt Géza esperes-plébános és Kétyi László kántortanító elnökölt. Frühvirt Géza esperes megnyitójában örömeinek adott kifejezést, hogy a tanító-ság méltányolni tudja az egyesületsből származó erő fontosságát, az ily találkozásokon folytatott eszmecsereből lesűrődő tanulságokat, a tanítás terén felmerült újabb mozzanatok megvitatásának szükségességét. Helyesen is van ez így, mert magyar hazánk felvirágozását, a katolikus érdekek megvédelmezését csak az együttes működéssel, összetartással mozdíthatjuk elő.

A megnyitó után Mányok Ferenc szabados előadásban vont párhuzamot phonomikai eljárás szerinti olvasás-írás tanítás és írva-olvasási módszer között. A jelen voltak élénk érdeklődése mellett előadott és a két módszer közötti különbség kimutatása után gyakorlatilag is bemutatta a tanítás menet főbb pontjait.

Szijártó László a nagy szünidőben Pécsen tartott egyházi zene- és slójtanfolyamról számolt be, néhány agyagból készíthető alak gyúrását is bemutatta.

Mányok Ferenc köri jegyző beszámolója következett a »Szabad tanítás kongresszusára« történt küldetéséről. Felolvasásának első részében a társadalom tudomány (sociologia) keletkezéséről, fejlődéséről értekezett, második részében az ott elhangzott beszédek rövid vázolását adta, befejezésül a szerzett tapasztalatokat összegezve a kath. társadalmat érdeklő tanulságokat vont le. A gyűlés e ek után a folyó ügyeket tárgyalta le.

Nyomatványszükséglete

alkalmával forduljon bizalommal a

Molnár-féle nyomdai műintézethez,

hol jutányos árak és pontos kiszolgálás mellett izléses, modern kivitelű nyomtatványokkal fedezheti szükségletét

Pénzügyi, ügyvédi és kereskedelmi nyomtatványok

a legrövidebb idő alatt készülnek.

Folyóiratok, művek és illusztrációk

készítésére külön e célra berendezett gyorsajátók állanak az intézet rendelkezésére.

A legújabb gépekkel berendezett

könyvkötészetben

modern aranyozású kötések, dombornyomatok, díszalbumok és préselések készülnek.

A nyomdai és könyvkötészeti gyárteleptől teljesen elkülönített

könyv- és papirkereskedésben,

mely a Kaszinó-bazárban létezik, a legkényesebb izlésnek megfelelő papirkülönlegességek, irodaszerek és berendezések, üzleti könyvek, ifjúsági és szépirodalmi könyvek nagy választékban szerezhetők be. Különlegesség: doboz-levelepapírokban.

Molnár-féle nyomdai műintézet és szab. íróalzatgyár r.-t. Szekszárd.

Tolnavármegye a tüdőbetegekért.

A temetők ünnepén, halottak napján, a szegénysorsu tüdőbetegek szomorú ügye lép előtérbe. Mindenütt visszhangra talál a József Kir. Herceg Szanatorium Egyesület kérésze: Asszonyok! Leányok! Jó lelkek! Kösetek a halottaitoknak szánt koszoruba egy szál virággal kevesebbet s azt ajánljátok föl a halál

pitvarában levő tüdőbetegek meggyógyítására.

Az országban mindenütt rendeznek a szegénysorsu tüdőbetegeknek temetői gyűjtéseket.

Nem sokból áll az egész. Négy, öt uri nő megbeszéli a dolgot. A temető bejárója elé tesznek egy ládikát, szekrénykét vagy kosarat. Aztán fölváltva őrzik s fölhevítik adakozásra a közönséget. És a közönség a maga irgalom-adományát oly szívesen adja erre a felebaráti célra. Bizony, ha a könyörületnek ez a munkája divatba jönne, nem 80.000 ember halna meg az országban. sokkal kevesebb. Ezekkel kevesebb.

Vármegyénk embermentő alispánja, a főszolgabírók, községi előjárók hatalmas segítségével vannak vármegyénkben. Mintegy 200 gyűjtőtársoly van a községekben s a mai naptól szintén gyűjtik az irgalomfilléretet. Gsak aztán ezt a szent vámot senki meg ne tagadja.

Lapunkban közzé fogjuk tenni a vármegyénkben s az egyes járásokban gyűjtött adományokról szóló jelentéseket. S örömlünkre szolgálja, ha az áldozatkészségnek az altruizmusnak tüdőklő példáját a mi vármegyénk, városunk nyújtja.

Igen kérjük olvasóinkat, közöljék velünk, hogy hol alakult temetői gyűjtő bizottság? És általában kérjük, hogy segítsük meg a derék egyesületet, mely a gyűjtött összegből elsősorban az életükér néla (és a vármgyékből is) esedező tüdőveszes betegeket gyógyítja ki, másodsorban új tüdőbetegeket gondozó házakat épít. Az ügy sikere hölgyeink kezeibe van letéve.

Győzelmüket hirdessék a felszarított könyvek és a haláltól megváltott emberek halálaimja.

A Molnár-féle nyomdai műintézet Szekszárdon

:: községi nyomtatványraktárát ::

tetemesen kibővítve, a legújabb nyomtatványmítákkal ellátva, állandó nagy raktárt létesített és így a jegyző urak kívánalmainak minden tekintetben megfelelhet.

Nagy választékban, jutányos áron szerezhetők be:

Irodapapírok és irodaszerek,

borítékok és mindennemű nyomtatványok a

Molnár-nyomda r.-t.-nál Szekszárdon.

Szinészet.

— **Színház** Derék, törekvő, a pártolásra minden tekintetben érdemes szintársulat időzik városunkban. Baróthy Rezső társulatához hasonló régen volt már nálunk s a közönség ugrálszik méltányolni tudja a színigazgató áldozatkészségét, minden este megtölti a színházat.

Vasárnap délután »Csizmadia mint kísér-tet«, este pedig a »Gyimesi vadvirág« népszín-mű adatott elő telt ház előtt.

Hétfőn »Naftalin« énekes bohózat került színre. E darabban különösen kitűnt Olasz Jolán, ki szép megjelenésével, eleven játékával megnyerte a közönség tetszését. Csorna Terus sok tapsot aratott énekével és azt kénytelen volt megismételni.

Kedden »Az elnémult harangok« színmű adatott elő. Bihari László melegséggel és átér-zéssel játszotta nehéz szerepét. Többször lámpák elé hivta a közönség. Baróthy Rezső művészi alakítása is többször tapsra ragadta a közönséget. Igen jó volt Bihari Ákos, Olasz Jolán, Bányay Irén és Felekiné.

Szerdán zsufolásig telt ház előtt adták elő a »Tatarjárás« operettét. E darabnak óriási sikere volt. Galambos Mariska igen szépen enekelt. Gyárfás Ödön jól adta szerepét, kellemesen enekelt, Mogoróssy szerepében Csorna Terus fess katona volt, ügyesen forgott a szinpadon. Lohonyai altábornagy a sikerhez nagyban hozzájárult. Wallersten tartalékos hadnagy szerepében Baróthy Rezső eleven játékával, jó énekével egészen elragadta a közönséget s a tapsból bőven kijutott neki, kupléit többször meg kellett ismételnie. Jó volt még Gáliczky Etelka és Irén. A darabnak gyönyörű zenéje van.

Csütörtökön »A biboros« színmű adatott elő. E gyönyörű és remek darabot kitűnően játszották. A fő érdem Bihari Ákost illeti, ki a biboros szerepét játszotta. A sikerhez nagyban hozzájárult Bányay Irén, Olasz Jolán és Lubinszky Tibor.

Pénteken »Aranyvirág« operett került színre. A darab nagyszerű sikert aratott. **Szombaton** »A tolvaj színmű. Vasárnap délután »Robinson Crousue« kerül sorra, este a »Tatárjárás«. Előkészületen van a Dollár királyné, Kutya van a kertben és Tévelygők.

KÖZGAZDASÁG.

Országos állatkiállítás Budapestén. Jövő év június havában nemzetközi tejjgazdasági kongresszusra fognak összegyűlni Budapestén a világ minden részéből, a tejgazdálkodás iránt érdeklődő külföldiek. A kongresszus alkalmából Darányi földművelésügyi miniszter bemutatni kívánja a külföldieknek Magyarország állattenyésztését, még pedig egy nagyarányú országos állatkiállítás keretében, melynek rendezésére az Országos Magyar Gazdasági Egyesületet kérte fel. Az egyesület elfogadta a rábízott feladatot s már hozzá is fogott az előkészítő munkálatokhoz. Körleveleket küldött szét, melyben értésére adja a gazdáknak, hogy minden év tavaszán rendezni szokott tenyészállatvásárt a megtartandó állatkiállítással akarja kapcsolatba hozni. A tenyészállatvásárt 1909-ben nem mint rendezés, március hóban, hanem júniusban, az országos állatkiállítással együtt fogják megtartani és kéri a gazdákat, hogy eladó tenyészállataiknak legalább a javát ezen vásárral kapcsolatos kiállításon értékesítsék, amennyiben otthon mégis eladnák, azt azzal a kikötéssel tegyék, hogy avevő azokat a kiállításon bemutatni legyen köteles. A kiállítandó szarvasmarhák, sertések, juhok és kecskék részére a földművelésügyi miniszter 17.000 korona értékű állami díjakat fog kitűzni s a rendezőség gondoskodni fog arról, hogy az ország főpapjai, főurai, testületek és uradalmak is díjak kitűzésével hozzájáruljanak ahhoz, hogy e díjakért hazánk legjelesebb tenyésztői, legjava anyagukkal pályázzanak. Hisszük, hogy a kiállításon vármegyénk magas fokozatú állattenyésztése méltóképpen lesz képviselve, miért a kiállításra már most felhívjuk gazdaközönségünk figyelmét, hogy a tenyésztők kellő időben készülhessenek a részvételre.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

Cs. I. Kurd. Örömmel üdvözljük munkatársaink sorában.
Gy. J. Kurd. Más helyről is kaptunk tudósítást, de azért nagyon köszönjük a szíves értesítést s kérjük mások is.

Értesítés.

Az alsónyéki tejszövetkezet üzemét

f.é. november 15-én

1909 január 1-től kezdődőleg egy évre bérbeadja.

Az igazgatóság.

Fa-árjegyzék

a tolnai erdőirtási vállalatnál

	Kor.
Szilfahasáb méterölenként	34.
Szilgömb	30.
Tölgyhasáb	31.
Lágyhasáb	22.
Lágygömb	19.

Házhoz szállítva saját kocsimmal **K 1.40** az újvárosi új temető melletti fatelepről.

Venni szándékozók előjegyezhetnek a **nagytözsében** és **Szabó Emil** újvárosi kereskedőnél.

Fischl Lajos butor- és épület-asztalos, a „Pirnitzer József és Fiai“ kereskedők házában dus raktárt tart a legújabb és legmodernebb butorokból, szalon-, ebédlő- és irodaberendezésekből, részletfizetésekre is. Azonkívül nagy raktárt tart vasbutorokból. Asztalos-munkák a leggyorsabban, jutányos áron készülnek.

Változatos és bő tartalommal jelenik meg az **1909. évre**

Garay János
Képes Naptára

Tolnavármegye cimtárával.

Hirdetések felvételnek a Molnár-féle nyomdai részv.-társaságnál Szekszárdon.

ELADÓ MÉHES.

Egy teljesen jól berendezett méhes a vidéken, elutazás miatt azonnal eladó. Bővebb felvilágosítással szolgál a kiadóhivatal.

Állandó munkát

kapnak

szijgyártó segédek

akár hetibérfizetés mellett, akár darabszám munkára. Hetibér 8 koronától 12 koronáig. Bővebbet **Kraft János** szijgyártónál **Kadarkut**, Somogy megye. 4-10

Egy 2½ lóerejű teljesen jókarban levő, kevésbé használt

BENZINMOTOR

villamos gyújtással, transmissióval együtt üzemnagyobbítás folytán 1500 koronáért eladó. — Megtekinthető a Molnár-féle nyomdai r.-t.-nél Szekszárdon.

4072/tkv. 1908. szám

Árverési hirdetményi kivonat.

A gyónki kir. járásbíró, mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy Wittye Mariska nagyörsi lakos végrehajthatónak, Rutterschmidt Márton murgai lakos végrehajtható elleni 120 K. tőkekövetelés és jár. iránti végrehajtási ügyében, a gyónki kir. járásbíró, mint telekkönyvi hatóság területe levő Murga községben fekvő, a murgai 142. sz. tjkvben 2 sor, 814. hrszám alatt felvett szőlőbirtok és az ehhez tartozó 4 sor, 813 hrsz. alatt felvett présház és pincére az árverést 662 koronában ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte és hogy a fentebb megjelölt ingatlan

1908. évi december hó 28. napján délelőtt 10 órakor Murga községhezánál megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási ár kétharmadánál alul eladatni nem fog.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlan becsárának 10%-át vagy készpénzben, vagy az 1881 évi LX. t.c. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881 évi november hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt ovadékképes értékpapírban a kikiáltott kezéhez letenni, vagy az 1881 évi LX. t.c. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Gyónkon, 1908. október hó 2-án.

A gyónki kir. járásbíró, mint telekkönyvi hatóság

Biró Béla.
kir. ítélőtáblabíró.

Találmányok

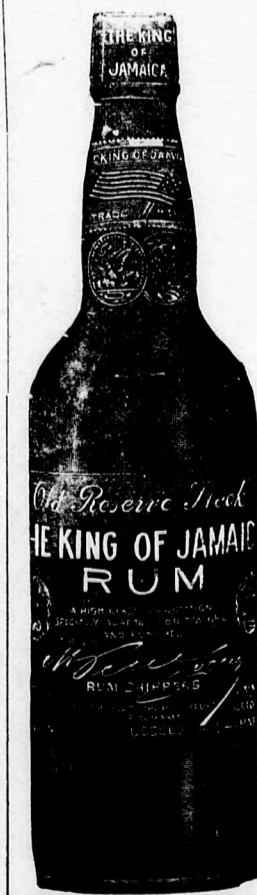
szabadalmazása vagy értékesítése előtt úgy Magyarországon, mint bármely külföldi államban, forduljon a

„Szabadalmi Ujság“

szerkesztőségéhez **Budapest, VII. ker., Erzsébet-körút 26.** Kérje a »Szabadalmi Ujság« ingyen mutatvány-számát. 3-20

A legszebb fényképek
KISS JENŐ
„Kossuth“ műtermében készülnek
Szekszárd,
Széchenyi-utca 651. szám.
17-26

Ideális arcz-crème a zsirtalan
DIANA ARCZKENŐCS
nappali használatra.
Az arcznak üde szint kölcsönöz és azt bársonypuhává teszi.
Éjjeli használatra a zsirszerű
DIANA ARCZKENŐCS
szeplő, májfolt és mindennemű arc-tisztátalanság ellen.
Ára 1 korona.
Diana szappan 70 fillér.
Diana hölgypor 1 kor.
Kapható:
Szeghy Sándor gyógyszerárban Szekszárdon. 15-26

Ha jó teát akar inni!

vásárolja tea- és rumszükségletét a

„Garay“ Drogériában

Szekszárd,

Széchenyi-u. (Hangels-ház)

mivel ott eredeti importált árut vásárol a legjutányosabban.

Nincs párja a The King of Jamaica rumnak és a Melange Imperial Golbus teának!

Pollitzer sérv-ambulatorium

nyilvános orvosi rendelő-intézet sérvbajok, ferdénntettek és amputáltak részére
Budapest, IV., Kossuth Lajos-utca 8, félmelelet.

Az intézet szakorvosa bárkinek teljesen díjtalanul rendelkezésére áll. Az orvosi vizsgálat igénybevétele vásárlásra nem kötelező.

Orvosi ellenőrzés! Mérsékelt árak!

Egyéni speciális kezelés! 1—52

Szabadalmazott sérvkötők már 5 koronától feljebb.

Vidéki megrendelések az intézet szakorvosa által lelkiismeretesen felülvizsgálatnak s pontosan és legnagyobb titoktartás mellett eszközöltetnek.

Hygienikus c'kkek a legfinomabb minőségekben, orvosilag ajánlva és sterilizálva. Feltétlenül megbízhatóak. Tuca-tonként 2—16 koronáig.

Ugyanott most jelent meg: »Az ember egészsége« című orvosi mű, mely kizárólag a sérvbajjal, annak ellen-szereivel és kezelésével foglalkozik. E munkát bárkinek díjtalanul és zárt borítékban küldi meg az intézet igazgatósága

Értesítés.

Van szerencsém a nagy-érdemű közönséget értesíteni, hogy a szabás tanfolyamról visszaérkeztem és ujjonnan, modernül átalakított

szabó műhelyemben

a legdivatosabb öltönyöket készítem.

Kérem a nagyrabecsült pártfogóimat, hogy b. bizalmukkal továbbra is ajándékozzanak meg. Megrendeléseket naponta elfogadok és azoknak a legpontosabban teszek eleget.

Kiváló tisztelettel:

König Károly

férfi szabó.
 Sédpaták-utca 1102.

Hirdetmény.

Tisztelettel tudomására adom a szekszárdi, mint vidéki közönségnek, hogy nálam a legjobb minőségű

vasalni való bükkfa-szén

kapható **1 kilós** csomagokban **6 krajoár.** 10 kilótól feljebb **5 krajoár.** Zsakokban métermázsánként is.
 Továbbá elsőrendű száraz kemény aprított

tűzifa

métermázsája **1 frt 40 kr. 10 kiló 15 kr.**
 S mindennemű **dorong és hasáb tűzifa.**

Bel és külföldi köszén

jutányosan nálam kapható. — Tisztelettel:

Mutsenbacher Ödön

tűzifa és szénkereskedő,
 a vasuti állomással szemben.

1—50

Üzlet megnyitás.

Van szerencsém a nagyérdemű közönség szíves tudomására hozni, miszerint **Szek-szárdon, Széchenyi utca 140. szám alatt** (volt Martin-féle ház) a mai kornak megfelelő

butor üzletet

nyitottam.

Raktáron tartok legújabb divatu, szolid kidolgozásu butorokat igen jutányos árakon.

Egyben felhívom a nagyérdemű közönség szíves figyelmét ugyanazon házban levő **asztalos-műhelyemre**, hol minden igényeknek megfelelő modern butorok elkészítését bármely rajz után elfogadom.

Kivánatra tervekkel szívesen szolgálok.

Főtörekvésem olcsó árban jó minőségű butort szállítani.

Midőn ezt a nagyérdemű közönség szíves tudomására hozom, kérem szíves pártfogását.

124—908.

Kiváló tisztelettel

Laskó Károly

asztalos és butoraktár

25—52

Pályázat.

A szekszárdi ref. olvasóköri üresedésbe jövő **vállalkozói állásra** pályázatot nyitok.

Pályázhatik felekezeti különbség nélkül minden tisztességes családi életet élő magyar honpolgár.

Feltételek: 40 évnél nem idősebb olyan nős férfi, kinek felesége az egyszerű, izletes polgári főzésben jártas, s a ki a kezére leltárilag átadandó berendezési tárgyak nem külömben a kör tulajdonát képező italok biztosítékául bármelyik helyi pénzügyhatóságnál nyílt könyvre 500 korona ovadékat tesz le.

Javadalom: egy szoba és konyha és mellékhelyiségekből álló lakás. A fogyasztott bormenyiség literje után 8 fillér, a tagsági díjak beszédésért minden korona után 1% jutalék. A körhelyiség világítása és fűtésére 300 korona évi általány. A konyha vezetése és jövedelme kizárólag a vállalkozóé. A választmány által jóváhagyott egységárak mellett.

Részletesebb feltételek a kör helyiségében tudomásul veendő, s pályázók által aláírandók. Az állás 1909. április 24-én foglalandó el. A választmány szabad választási joga fenntartva. Pályázati határidő: **1908 november 10.**

A pályázatok alulírt elnökhöz adandók be.

Szekszárd, 1908 október 31-én.

Bodnár István

a ref. olvasóköri elnöke.

Az eredeti **AFRANA** és **WETTINA**

varró- és műhímzőgépek

a jelenkor
 legtökéletesebb
 gyártmányai.

Singer családi, karikahajós, **Central-Bobbin** és iparos varrógépeink körforgó szerkezettel a legtartósabbak, miért is minden varrógépért **10 évi kezességet vállalunk.**

Kedvező fizetési feltételek!

Nagy varrógép- és kerékpárjavító műhely.

Használt varrógépeket becserélünk!

Tolnamegye legnagyobb gépraktára.

Beszélőgépek

(grammophonok)

és hanglemezek, a legjobb felvételek, nagy választékban, részletfizetésre is.

Alkatrészek az összes rendszerű varrógépekhez.

Szakértő műgépészünket kivánatra bárhova vidékre is kiküldjük.

MÜLLER TESTVÉREK

varrógép, kerékpár és
 gazdas. gépraktárban

Szekszárd, Kaszinó-bazár.

99 908

30—52